

Toolkit FTO antibiotica

Het farmacotherapeutisch overleg (FTO) is een belangrijk hulpmiddel om het juist voorschrijven van antibiotica binnen jouw vakgroep te stimuleren. Om als FTO-groep geaccrediteerd te worden door Verenso, is het vereist om jaarlijks het onderwerp antibiotica te behandelen. Er zijn verschillende instrumenten en hulpmiddelen beschikbaar om je hierbij te ondersteunen. Deze toolkit biedt een overzicht van deze middelen, zodat je snel en makkelijk aan de slag kunt met het organiseren van een FTO antibiotica binnen jouw organisatie.

Tools

E-learningmodules

Om te zorgen dat alle deelnemers goed voorbereid zijn, laat je ze voorafgaand aan het FTO een e-learning volgen. Er zijn verschillende goede en geaccrediteerde e-learningmodules kosteloos beschikbaar:

E-learning Antibiotica voorschrijven in de eerste lijn

Inzet: [Gelijkwaardig kennisniveau van deelnemers bij aanvang FTO](#)

In deze interactieve en afwisselende e-learning komen alle aspecten van antibiotische behandeling aan bod, waaronder de meest voorkomende verwekkers, antimicrobiële resistentie en de belangrijkste groepen antibiotica voor de dagelijkse praktijk. Daarnaast bespreek je aan de hand van casuïstiek een praktisch stappenplan voor de keuze van een antibioticum, dat direct toepasbaar is in de praktijk. De e-learning is ontwikkeld in een samenwerking tussen AMR Zorgnetwerk Holland West, Leiden University Medical Center of Infectious Diseases en Boerhaave Nascholing. Deze duurt ongeveer twee uur en kan tussentijds worden gepauzeerd. De e-learning is gratis te volgen en is geaccrediteerd.

E-learning Rationeel antibioticagebruik in verpleeghuizen

Inzet: [Gelijkwaardig kennisniveau van deelnemers bij aanvang FTO](#)

In deze cursus leer je als specialist ouderengeneeskunde de diagnostiek en behandeling van urineweg- en luchtweginfecties bij ouderen. Je leert over het doelmatig gebruik van antibiotica, over antibioticaresistentie en over de inzet van diagnostische middelen om een juiste behandelkeuze te maken. De e-learning duurt ongeveer een uur en is onderdeel van het project GAIN van de Radboud Universiteit Nijmegen. De inhoudelijke hoofdstukken van de cursus zijn gratis toegankelijk. Wil je accreditatiepunten halen? Na het doorlopen van de cursusinhoud koop je voor € 8,95 toegang tot de eindtoets.

FTO werkmateriaal

Inzet: Interactief leren over voorkómen van antibioticaresistentie in het verpleeghuis

AMR Zorgnetwerk GAIN heeft in samenwerking met IVM en Koekoek Educatieve Spellen werkmateriaal ontwikkeld voor een FTO over het voorkómen van antibioticaresistentie in verpleeghuizen. Tijdens de FTO-bijeenkomst komen dilemma's bij de behandeling van luchtweg- en urineweginfecties in de dagelijkse praktijk aan bod. Dit doe je aan de hand van een interactief escapespel. Dit spel kun je oplossen door goede behandelkeuzes te maken. De oplossingen en achtergronden bespreek je na, evenals de eigen verzamelde voorschrijfgegevens. De werkmateriaal, inclusief instructies en PowerPoint presentatie, zijn te vinden via deze link: [FTO werkmateriaal Antibiotica resistentie verpleeghuizen GAIN](#).

Prescriptiecijfers en spiegelinformatie

Inzet: Bewustwording van eigen voorschrijfgedrag en identificeren van verbetermogelijkheden

Het is van belang om tijdens het FTO de eigen prescriptiecijfers te bespreken, bij voorkeur op het niveau van de voorschrijver. Hiermee wordt bewustwording van het eigen voorschrijfgedrag gecreëerd en kan worden nagegaan in hoeverre de eigen voorschriften in lijn zijn met richtlijnen en best practices. Daarbij is het helpend om de eigen prescriptiecijfers te vergelijken met spiegelinformatie vanuit andere instellingen. Een manier om dit te doen is door deel te nemen aan de module Antibiotica Surveillance van SNIV. In 2023 namen al 155 verpleeghuislocaties deel aan deze module. Als deelnemer lever je je voorschrijfdata in geanonimiseerde vorm aan SNIV. Je ontvangt vervolgens een terugrapportage die je inzicht geeft in het voorschrijfgedrag van je eigen vakgroep, afgezet tegen het gebruik van andere huizen. Meer informatie is te vinden op de website van het RIVM: [Over Sniv](#).

Formularium

Inzet: Formularium aanpassen n.a.v. FTO

Waar nodig kunnen naar aanleiding van het FTO aanpassingen aan je formularium worden doorgevoerd, in samenwerking met de arts-microbioloog en apotheker. Heb je nog geen (goed) formularium rondom bacteriële infecties? Dan kan het formularium '[Regionaal antibioticabeleid voor verpleeghuizen Zuid-Holland Zuid](#)' dienen als voorbeeld. Deze is ontwikkeld door twaalf verpleeghuisorganisaties, RLM en GGD in een project dat is opgezet door IP & AMR Zorgnetwerk Zuidwest-Nederland.

Flowchart antimicrobial stewardship

Inzet: Verbeteracties bepalen

Een vast onderdeel van het FTO is het formuleren van verbeterpunten en bijbehorende afspraken. Daarbij is het verstandig om breder na te denken over acties die je kunt ondernemen om het juist voorschrijven van antibiotica te bevorderen. Als hulpmiddel kan daarbij gebruik worden gemaakt van de [flowchart AMS binnen het verpleeghuis](#). Dit praktische stappenplan, dat is gebaseerd op de [Handleiding Antimicrobial Stewardship binnen de verpleeghuiszorg](#), heeft tot doel je te helpen bij het opzetten en inrichten van een Antimicrobial Stewardship (AMS) programma in je instelling. De flowchart kan echter ook benut worden als hulpmiddel om losse verbeteracties te formuleren voor je vakgroep n.a.v. het FTO. De uitvoerende stappen die je kunt zetten zijn in fase IV van de flowchart uitgewerkt, met links naar handige tools, scholingen en informatiematerialen die je direct kunt benutten.